

ÕIEND TEMAATILISE HALDUSJÄRELEVALVE LÄBIVIIMISE KOHTA KÄINA LASTEAIAS

I Sissejuhatus

1. Teematilise haldusjärelvalve läbiviimise alus: Haridus- ja teadusministri 31.03.2015 määrus nr määrus nr 15 " Haldusjärelvalve prioriteedid, teematilise järelvalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2015/2016. õppeaastal" ja Hiiu maavanema 16.09.2015 korraldus nr 1-1/2015/155"Teematilise haldusjärelvalve teostamine õppeasutustes 2015/2016. õppeaastal".
2. Järelvalve läbiviimise eesmärk, aeg ja läbiviija:
  - 2.1. Järelvalve läbiviimise eesmärk: välja selgitada ja hinnata, kuidas on tagatud igale lapsele arenguks vajalik turvaline, eakohane, positiivselt mõjuv ning arengut toetav õppe- ja kasvukeskkond.
  - 2.2. Järelvalve läbiviimise aeg: 9.11.-20.11.2015
  - 2.3. Järelvalve läbiviija: Hiiu MV haridus- ja sotsiaalosakonna haridusnõunik-peainspektor Ivi Rimmelg
3. Järelvalve läbiviimisel kasutatud meetodika:
  - vestlused õppeasutuse direktori ja töötajatega ning Käina valla sotsiaalnõunikuga;
  - õppeasutuse dokumentatsiooniga tutvumine ja selle sisu analüüsimine;
  - tutvumine õppeasutuse õpi- ja kasvukeskkonnaga;
  - kohapeal kogutud andmete võrdlemine EHISe andmebaasiga
4. Lühülevaade õppeasutusest:
  - 4.1 Õppeasutuse omandivorm ja aadress: Munitsipaallasteaed; Käina alevik, Hiiu mnt 1b, 92101, Hiiu maakond
  - 4.2 Õppeasutuse liik: lasteaed;
  - 4.3 Õppeasutuse pidaja: Käina Vallavalitsus
  - 4.4 Õppekeel: eesti;
  - 4.5 Laste arv: 6.11.2015 seisuga EHISe andmetel 88 last;
  - 4.6 Rühmade arv: 5 rühma;
  - 4.7 Pedagoogide üldarv: 6.11.2015 seisuga EHISe andmetel 13

II Olukorra kirjeldus ja analüüs

Lapse arengu toetamine

1. Lasteasutuse juhtimine ja töökorraldus

1.1. Lasteaia põhimäärus

1.1.1. Lasteasutuse rühmad, laste arv rühmades

Lasteaed juhindub oma tegevuses vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 9 lõikele 1 koolieelse lasteasutuse seadusest, kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, teistest õigusaktidest ja oma põhimäärusest.

Käina Lasteaed Tirtspõnni põhimäärus on kehtestatud Käina Vallavolikogu 28.09.2009 määrusega nr 59.

Põhimääruses on andmed vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 9 lõikes 2 sätestatud lasteasutuse nimetuse, asukoha, struktuuri, õppe- ja kasvatuskorralduse aluste, laste ja vanemate ning õpetajate ja teiste töötajate õiguste ja kohustuste, hoolekogu pädevuse ja liikmete valimise korra, direktori (juhataja) pädevuse ning põhimääruse muutmise kohta. Lasteaia põhimääruses ei ole sätestatud hoolekogu liikmete volituste kestust, mis on vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 9 lõikele 2 punktile 5 nõutav. Põhimääruses on läbivalt kasutatud juhataja ametinimetust. Vastavalt 1.09.2010 jõustunud seadusemuudatusele on lasteasutuse juhi ametinimetuseks direktor ja põhimääruse § 18 lõikes 2 nimetatud juhataja asetäitja õppe- ja kasvatusalal ametinimetuseks õppealajuhataja.

Lasteaia põhimääruse § 5 lõigete 2 - 4 kohaselt on lasteaias sõimerühm kuni 3. aastastele ja lasteaiarühmad kuni seitsmeaastastele lastele. Liitühma moodustamiseks võivad ettepaneku teha lapsevanemad või neid asendavad isikud. Vallavalitsus võib direktori (juhataja) ettepanekul moodustada sobitus- või erirühmi. Hoolekogu ettepanekul on vallavalitsusel õigus suurendada laste arvu lasteaiarühmas kuni nelja- ja sõime- või liitühmas kuni kahe lapse võrra.

Järelevalve läbiviimise käigus selgus, et Käina Lasteaias on moodustatud 5 rühma, neist üks sõimerühm 1.-3. aastastele, kolm rühma 3.-6. aastastele lastele ja üks rühm 6.-7. aastastele lastele. Liit-, eri- või sobitusühma moodustatud ei ole. Seisuga 6.11.2015 oli rühmadesse registreeritud 88 last. Osaajalistele kohtadele registreeritud lapsi ei ole. Sõimerühmas oli 14, kahes aiarühmas 20 ja kahes 17 last. Lasteaiarühmad kannavad hiiukeelseid nimesid, nt Mukud, Leeditipid, Naksakad, Sipsakad ja Virrpaid.

Et Käina vallas on vajadus täiendavate lasteaiakohtade järele, siis järelevalve läbiviimise ajal oli Käina Lasteaed Tirtspõnni juurde moodustamisel hoiurühm kuni 3 aastastele lastele.

EHISesse kantud andmed laste arvu ja moodustatud rühmade kohta on kooskõlas lasteasutuses kontrollitud andmetega.

Põhimääruse § 27 lõike 2 kohaselt teavitatakse lasteaia ümberkorraldamisest või ümberkujundamisest kirjalikult Haridus- ja Teadusministeeriumi, maavanemat, lasteasutust ja vanemaid vähemalt neli kuud enne ümberkorraldamise või ümberkujundamise tähtaega. Tähtaeg neli kuud on vastuolus koolieelse lasteasutuse seaduse § 33 lõikes 1 kehtestatuga, mille kohaselt tehakse lasteasutuse ümberkorraldamise või ümberkujundamise otsus arvestusega, et sellest on võimalik kirjalikult teavitada vähemalt viis kuud enne ümberkorraldamise või ümberkujundamise tähtaega.

1.1.2 Lasteaia arengukava

Vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 9¹ lõikele 1 koostab lasteasutus koostöös hoolekogu ja pedagoogilise nõukoguga lasteasutuse arengukava, milles määratakse lasteasutuse arenduse põhisuunad ja –valdkonnad, tegevuskava kolmeks aastaks ja arengukava uuendamise kord.

Käina Lasteaia kodulehel on üleval lasteaia eelmise perioodi arengukava aastateks 2012-2014. Koostöös pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga on valminud uue arengukava eelnõu esialgselt aastateks 2015-2018, uuendatud kujul aastateks 2016-2019. Järelevalve läbiviimise ajal lasteaial kehtivat arengukava ei olnud. Koolieelse lasteasutuse § 9¹ lõike 3 kohaselt toimub arengukava kinnitamine lasteasutuse pidaja sätestatud korras.

Uue arengukava eelnõu kohaselt on lasteaia missioon, visioon, põhiväärtused ja eripära samad, mis eelmisel arengukava perioodil: koostöös lastevanematega luua laste arengut soodustav ja individuaalsust arvestav turvaline kasvukeskkond, väärtustades kodukohta ja oma maa kultuuritraditsioone, olla avatud ja paindlik ja suutlik reageerima ühiskonna muutustele. Lasteaia põhiväärtusteks on koostööoskus, empaatiavõime ja kohuse- ning vastutustunne. Lasteaia eripäraks on jätkuvalt süvendatud tähelepanu pööramine keskkonnakasvatusele. Aastatel 2012-2015 viidi läbi mitmeid keskkonnavalaseid projekte, nt 2012. aastal „Vahetu elamusõpe loomade ja loodusega Käina lasteaias“, 2013. aastal „Vee olulisuse tundmaõppimine Käina lasteaias“, 2014. aastal „Tirtspõnnide loodusõpe liikumisaastal 2014“ ja 2015. aastal „Käina lapsed Säätetirbis kevadet ja sügist vaatamas“.

Arengukava eelnõus püstitatud eesmärkideks eestvedamise ja juhtimise valdkonnas on töötahet soodustava keskkonna loomine ja personali aktiivne osalus otsustusprotsessides ja lasteaia arendustegevuses, personali arengu toetamine läbi täienduskoolituste, järjepidev õppekasvatustegevuse ja juhtimise tulemuslikkuse analüüs ning arengukava täitmise analüüs ning tulemuste tagasisidestamine huvigruppidele.

Prioriteetseteks tegevusteks personali arengu valdkonnas on 1. jaanuarist 2016 hoiurühma avamine, esmaabikoolitus õpetajatele ja õpetaja abidele, personali arenguveestluste läbiviimine jms.

Koostöö valdkonnas huvigruppidega on prioriteetseteks tegevusteks lapsele turvalise arengukeskkonna tagamine, lapse ja vanema toetamine lapse kohanemisel lasteaia, erispetsialistide kaasamine haridusliku erivajadusega (HEV) lapse nõustamistegevusse, IT vahendite kasutamine informatsiooni edastamiseks huvigruppidele, lasteaia kodulehe täiustamine, küsitluste ja vestluste läbiviimine ja nende tulemustega arvestamine lasteaia arendustegevuses, ühisürituste ja –projektide läbiviimine.

Ressursside juhtimise valdkonnas on peamisteks eesmärkideks hoone ja õueala heakorrastamine, erinevas vanuses lastele kaasaegse ja turvalise õpi- ja mängukeskkonna loomine, info- ja kommunikatsioonivahendite kaasajastamine, liitumine Eesti Internetipõhise Infosüsteemiga ning personali töökohtade ergonomilisemaks muutmine.

Õppe- ja kasvatusprotsessi eesmärgid on sarnased eelmise arengukava perioodiga: õppekasvatustegevuse planeerimine lähtuvalt lapse individuaalsest arengust, erialaspetsialistide toetuse tagamine, õppekava täitmise süsteemne hindamine ja parendustegevused.

Täiendavalt on eesmärgiks seatud erinevate aktiivõppemeetodite ja projektõppe rakendamine. Prioriteetsete tegevustena on lisaks eelmise arengukava tegevuste jätkumisele lasteaia õuealal kasvavate puude ja põsaste juurde neid tutvustava tekstiga stendide paigaldamine, üldõpetusliku tööviisi rakendamine ja e-õppevahendite kasutamine õppetöös.

Käina Lasteaia arengukava eelnõu lähtub eelmise arengukava analüüsist, lasteaia 2012-2015 sisehindamise tulemustest, on detailselt kavandatud, realistlik ja lasteaia traditsioone ning väljakujunenud eripära arvestav.

1.1.3 Sisehindamine Käina Lasteaias

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² lõike 1 kohaselt viiakse lasteasutuses läbi sisehindamist. Sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärgiks on tagada laste arengut toetavad tingimused ja lasteasutuse järjepidev areng.

Käina Lasteaia sisehindamise läbiviimise kord on sätestatud 6.10.2014 direktori käskkirjaga nr 23.

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² ja lasteaia sisehindamise korra kohaselt koostatakse sisehindamise aruanne 1 kord 3 õppeaasta jooksul. Käina Lasteaed Tirtspõnni sisehindamise aruanne on EHISE andmetel kehtestatud 31.12.2010 ja lasteasutust on nõustatud 5.05.2011. Pärast 2010 aastat sisehindamise aruannet koostatud ei ole, mis on koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² sätestatu täitmata jätmine.

Tutvudes järelevalve käigus lasteasutuse dokumentatsiooniga ja vesteldes asutuse juhi ja töötajatega saab kinnitada, et lasteaias viiakse siiski läbi regulaarset sisehindamist, mis ei ole vormistatud sisehindamise aruandeks. Lasteaias koostatakse iga õppeaasta lõpus tegevusaasta aruanne, milles analüüsitakse aasta tegevuskavas püstitatud eesmärkide saavutatust ja analüüsi tulemusi kasutatakse uue õppeaasta tegevuskava koostamisel. Asutuse juht külastab rühmade tegevusi, kogub tagasisidet lapsevanematelt, personalilt. Koostöös kohaliku omavalitsusega viiakse läbi personali rahuloluküsitlusi, mille tulemustest tehakse kokkuvõtted.

Pedagoogid analüüsivad eneseanalüüsi käigus iga-aastaselt püstitatud eesmärkide täitmist, tuues välja õnnestumised ja parendust vajavad valdkonnad. Sisehindamise tulemused arutatakse läbi pedagoogilise nõukogu koosolekul ja formuleeritakse uue õppeaasta eesmärgid ja tegevuskava.

1.1.4 Lasteaia personali koosseis ja õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate töökorraldus

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 20 lõike 1 kohaselt on lasteasutuse töötajad pedagoogid, tervishoiutöötaja ja lasteasutuse majandamist tagavad ning õpetajaid abistavad töötajad, § 22 lõike 1 kohaselt käsitletakse pedagoogidena õpetajaid, direktorit, õppealajuhatajat ning teisi õppe- ja kasvatusalal töötavaid isikuid. Lähtuvalt haridus- ja teadusministri poolt kehtestatud lasteasutuse personali miinimumkoosseisust ja Käina Lasteaed Tirtspõnni põhimääruse § 18 määrab lasteasutuse direktor lasteaia personali koosseisu.

Järelevalve teostamisel selgus, et lasteaia töötajate koosseis on kinnitatud lasteaia direktori 31.08.2015 käskkirjaga nr 20. Töötajate koosseisu on kinnitatud 20 töötajat, neist pedagooge 13. Käina Lasteaias on lasteasutuse tegevuse tagamiseks olemas minimaalselt vajalik personali koosseis.

Käina Lasteaias on rakendatud 1,0 direktori, 10,0 õpetaja ja 5,0 õpetaja abi ametikohta, 1,0 liikumis- ja muusikaõpetaja ning 1,0 eripedagoog-tugiisiku ametikohta. Haridus- ja teadusministri 11.09.2015 määruse nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ §2 lõike 2 kohaselt luuakse lasteasutuses, kus on 5-6 rühma, 0,5 õppealajuhataja ametikohta. Käina Lasteaias õppealajuhataja ametikohta loodud ei ole, õppealajuhataja ülesandeid täidavad direktor, liikumis- ja muusikaõpetaja ja rühmade õpetajad. Logopeedi ametikohta rakendatud ei ole, kuigi vajadus logopeediliseks teenindamiseks on olemas. Logopeedilist abi vajavate lastega tegeleb regulaarselt eripedagoog, kasutatud on Rajaleidja keskuse logopeedi abi, kuid see ei ole regulaarne ega piisav.

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 19 kehtestatu kohaselt otsustab lasteasutuse aastaringse või hooajalise tegutsemise ja lasteasutuse lahtioleku aja valla või linnavalitsus, lähtudes hoolekogu ettepanekust. Käina vallavalitsuse 14.11.2012 määrusega nr 2-1/10 „Käina Lasteaed Tirtspõnni lahtioleku aeg“ on kinnitatud lasteaia lahtioleku aeg tööpäeviti 7.00-18.00, millest valverühm on avatud 7.00-7.30. Seega lasteaed on avatud 11 tundi päevas. Käina Lasteaia direktori 15.08.2012 käskkirjaga on kinnitatud „Käina Lasteaed Tirtspõnni töökorralduse reeglistik“, mis reguleerib töö- ja puhkeaja

korraldust, tööandja- ja töötaja kohustusi ning laste elu ja tervise kaitse tagamiseks kehtestatud reeglistikku.

Lasteaia direktori 13.02.2015 käskkirjaga nr 6 on kinnitatud „Käina Lasteaed Tirtspõnni tervisehüvitise maksmise kord“, mille eesmärgiks on mõjutada töötajaid tegelema regulaarselt spordiga, mis parandab töötajate töövõimet, ennetada istuva tööviisiga seotud sundasendist tulenevaid terviseprobleeme ning parandada töötajate tervislikku seisundit.

Õpetajate ametikohtade loomisel on aluseks võetud tööaeg ja tööpäevade arv ning Vabariigi Valitsuse 22.03.2013.a määrus nr 125 „Haridustöötajate tööaeg“, mille kohaselt on kehtestatud lühendatud tööaeg haridustöötajatele, sh lasteaiaõpetaja täistööaeg seitse tundi päevas ehk 35 tundi nädalas. Tööaeg määratakse kindlaks tööajakavaga, mille kinnitab lasteaia direktor. Kattuv tööaeg söimerühmas on kahel päeval nädalas hommikupoolikul 8.00-14.15. Teistes rühmades on kattuv tööaeg kahel päeval nädalas kuni 16.00-ni, vahel ka kauem. Alates 1. septembrist on rühmaga õues kaks töötajat.

1.1.5 Pedagoogide ettevalmistus

Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded on kehtestatud haridusministri 26.08.2002 määrusega nr 65 „Koolieelse lasteasutuse kvalifikatsiooninõuded“. § 18 kohaselt on lasteasutuse õpetaja kvalifikatsiooninõuded kõrgharidus ja pedagoogilised kompetentsid. § 37¹ kohaselt määruses sätestatud kvalifikatsiooninõudeid ei kohaldata pedagoogide suhtes, kes enne 2013. aasta 1. septembrit töötavad lasteasutuses pedagoogina, vastates või olles loetud vastavaks käesolevaga määrusega enne 2013. aasta 1. septembrit vastaval ametikohal töötamiseks esitatud kvalifikatsiooninõuetele.

Lähtudes eelnevast saab kinnitada, et lasteaia õpetajad ja direktor omavad töötamiseks koolieelses lasteasutuses nõutavat kvalifikatsiooni. EHISE andmetel on 9 õpetajat, kes kõik olid töösuhtes enne 1.09.2013, pedagoogilise keskeriharidusega, 2 õpetajal on pedagoogiline kõrgharidus, neist ühel läbitud lisaks 320 tunnine eelkoolipedagoogika kursus, ja direktoril pedagoogiline kõrgharidus magistri tasemel ja läbitud 240 tunnine juhtimisalane koolitus.

1.1.6. Tugispetsialisti töökorraldus ja ettevalmistus

Lasteasutuse töötajate koosseisus on rakendatud 1,0 eripedagoog-tugiisiku ametikohta. Eripedagoogil on eripedagoogikaalane kõrgharidus bakalaureuse tasemel. Vastavalt haridusministri 26.08.2002 määruse nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ § 32 kehtestatud nõuetele on lasteasutuse eripedagoogi kvalifikatsiooninõudeks erialane magistriskraad või sellele vastav kvalifikatsioon või eripedagoogi kutse. Seega Käina Lasteaed Tirtspõnni eripedagoog ei vasta kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

EHISE andmebaasis oli tugispetsialisti kvalifikatsioon märgitud ametikohale vastavaks. Käesoleval õppeaastal on lasteaias 17 haridusliku erivajadusega last, kes vajavad kõneravi või eripedagoogilist abi. Kolmele lapsele on koostatud individuaalne arenduskava. Eripedagoog viib läbi toetavaid ja arendavaid tegevusi hariduslike erivajadustega lastele individuaalselt vastavalt tegevuskavale. Ta nõustab lapsevanemaid ja rühmaõpetajaid, andes teavet toetava ja arendava tegevuse tulemuslikkusest, soovitades ja vajadusel korrigeerides tugitegevusi.

Käina Lasteaed teeb koostööd Rajaleidja keskuse Hiiumaa nõustamiskeskusega logopeedilise ja psühholoogilise teenuse osutamiseks. Logopeedilise teenuse kättesaadavus ei ole piisav. Ka hoolekogus on arutatud logopeedilise abi kättesaadavuse parandamise vajadust. Info Rajaleidja keskuses pakutavate teenuste kohta on lapsevanematele kättesaadav.

1.1.7. Lasteaia pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu kaasamine

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 22 lõike 6 alusel kuuluvad pedagoogid lasteasutuse pedagoogilise nõukogusse, mille ülesanne on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimine ja hindamine ning direktorile, hoolekogule ning valla- või linnavalitsusele õppe- ja kasvatustegevuseks parandusettepanekute tegemine.

Järelevalve tegemise käigus selgus, et pedagoogilise nõukogu koosolekud toimuvad Käina Lasteaias regulaarselt vastavalt õppeaasta tegevuskavale. Pedagoogilise nõukogu koosolekud on protokollitud. Pedagoogilises nõukogus on käsitletud teemadeks õppeaasta analüüs, lasteaia tegevuskava arutelu ja kinnitamine, individuaalsete arenduskavade koostamine, lasteaia arengukava eelnõu arutelu ja kinnitamine, läbiviidud küsitluste tulemuste tutvustamine, uue kodukorra eelnõu arutelu ja heakskiitmine jms.

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 24 lõike 1 kohaselt on hoolekogu alaliselt tegutsev organ, kelle ülesandeks on jälgida, et õppe- ja kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele ning teha koostööd lasteasutuse personaliga.

Käina Lasteaed Tirtspõnni uus koosseis kinnitati Käina Vallavalitsuse 14.10.2015 korraldusega nr 215 7 liikmelisena, koosnedes vallavalitsuse esindajast, iga rühma lastevanemate esindajast ning õpetajate esindajast.

Järelevalve tegemise ajaks ei olnud hoolekogu uus koosseis veel oma tegevust kavandanud ega töösse rakendunud.

Hoolekogu protokollide põhjal jäeldub, et hoolekogu on täitnud oma pädevuses olevaid ülesandeid, tutvudes uue arengukavaga ning toetades selle vastuvõtmist, arutades logopeedi teenuse kättesaadavust, kiites heaks õpetaja konkursi korra, arutades laste toitlustamisega seonduvat jms.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine

2.1. Lasteaia õppekava ja tegevuskava

Lasteasutuse õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks on lasteaia õppekava, mis vastab koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale. Käina Lasteaia õppekava on kinnitatud direktori 27.09.2009 käskkirjaga nr 33 ja täiendatud 25.01.2012, 1.09.2013, 17.03.2015 ja 4.08.2015.

Õppekava ja õppekava muudatused on kooskõlastatud pedagoogilise nõukoguga ja need on heaks kiitnud hoolekogu. Õppekava vastab oma struktuurilt koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas sätestatud nõuetele: esitatud on lasteasutuse liik ja eripära, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti, õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, lapse arengu analüüsimise põhimõtted ja korraldus, sh erivajadusega lapse toetamise põhimõtted ja korraldus, lastevanematega koostöö põhimõtted ja õppekava täiendamise ja uuendamise kord.

Lasteaia eripäraks on süvendatud tähelepanu pööramine **keskkonnakasvatusele**.

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgiks on lapse igakülgse (kehalise, vaimse, sotsiaalse, kõlbelse ja esteetilise) arengu toetamine arvestades lapse individuaalsuse, eripära, võimete ja huvidega, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks.

Õppe- ja kasvatustöö läbiviimisel on olulisel kohal lapsele turvalise, tema arengut soodustava ja huvisid arvestava ja toetava keskkonna loomine. Kaasates lapsi tegevuse kavandamisse, julgustades tegema valikuid ja analüüsima tehtut soodustatakse lapse kasvamist iseseisvaks, vastutus- ja otsustusvõimeliseks isiksuseks.

Õppekava rakendamisel lähtutakse üldõpetuslikest põhimõtetest, sidudes erinevad valdkonnad tervikuks. Olulisel kohal on väärtuskasvatus, Eesti kultuuritraditsioonide tundmine ja väärtustamine ning teiste kultuuride tundmaõppimine.

Lähtudes lasteasutuse arengukavast, õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest on koostatud Käina Lasteaed Tirtspõnni 2015/2016. õppeaasta I poolaasta tegevuskava, milles püstitatud eesmärkideks käesolevaks õppeaastaks on Hiiumaa bioloogilise mitmekesisuse tundmaõppimine, kohalike ja globaalsete olude seostamine, keskkonda säästvate käitumisharjumuste kujundamine, jätkamine Euroopa Liidu riikide ja rahvaste tundmaõppimisega ja õppida rõõmu tundma liikumisest.

2.2. Rühmade tegevuskavad

Vastavalt „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ § 7 lõikest 1 tulenevatele nõuetele ning tuginedes lasteaia õppekavale ja aasta tegevuskavale on rühmaõpetajad koostanud rühmade tegevuskavad, mille on kinnitanud lasteaia direktor. Rühmade tegevuskavade koostamisel ja eesmärkide seadmisel ning tegevuste kavandamisel on arvestatud laste vanuse, arengutaseme ja laste huvide ning individuaalsusega. Kavandatud on individuaalsed tegevused nt koolipikendust saanud lastele, tegevused gruppides, õppekäigud, ettelugemispäev raamatukogus, teatrietendused. Aktiivõppe meetoditena on kasutusel õuesõpe, rollimängud, arutelud, probleemõpe, uurimuslik õpe. Olulisel kohal on kõikides tegevuskavades väärtuskasvatus: sõprusuhted, üksteise aitamine, kaaslastega arvestamine, sõbralik koosmängimine, lugupidav ja viisakas käitumine jne.

Tutvudes järelevalve käigus lasteaia õppekava, tegevuskava, rühmade tegevuskavade ja lasteaias vaadeldud tegevustega, saab kinnitada, et Käina Lasteaias läbiviidav õppe- ja kasvatustegevus on lapsest lähtuv, lapse individuaalsusega, vanusega, võimete ja huvidega arvestav ning lapse igakülgset arengut toetav tegevus.

2.3. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine

Käina Lasteaed Tirtspõnni õppekava punktis 5 on sätestatud lapse arengu hindamise ja analüüsimise põhimõtted ja korraldus. Laste arengu hindamine on igapäevase õppe- ja kasvatustegevuse osa ja sellesse on kaasatud kõik lastega tegelevad pedagoogid. Lapse arengu jälgimisel ja hindamisel arvestatakse iga lapse eripära, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Lapse arengu hindamisel kasutatavad meetodid on vaatlusmeetod, laste tööde analüüs ning küsitlemine. Õppeaasta esimesel lastevanemate koosolekul tutvustavad õpetajad lapsevanematele lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Lapse arengu hindamise tulemused on dokumenteeritud. Õpetajad täidavad lapse arengu vaatluslehti. Iga lapse kohta on sisse seatud arengumapp. Vähemalt kord aastas toimub arenguvestlus lapsevanemaga. Arenguvestlusel vahetavad õpetaja ja lapsevanem oma kogemusi lapse arengust ja

õppimise tulemustest ning lepivad kokku edasise koostöö eesmärkides. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.

Lasteaia õppekavas käsitletakse ülevaatlilikult ja põhjalikult koolivalmiduse kujundamist.

Kooliks ettevalmistus algab lapse lasteaeda tulekust. Laste arendamine toimub vastavalt vanusele planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste alusel. Lapse koolivalmiduse kujundamiseks on lasteaia õppekava kohaselt planeeritud järgmised tegevused:

- tuginedes eelmise õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüsile, laste arengu analüüsile (arengutabel) ja arenguvestluste kokkuvõtetele, teevad rühmade õpetajad plaanid eelseisvaks õppeaastaks;
- õpetajate igapäevased vestlused lapsevanematega lapse tulemustest õppe- ja kasvatustegevuses;
- vajadusel järjepidev individuaalne töö laste oskuste ja teadmiste arendamiseks organiseeritud tegevustest vabal ajal;
- organiseeritud tegevuste ajal õpetaja abi rakendamine lapse individuaalseks juhendamiseks;
- vajadusel 5 korda nädalas eripedagoogiline abi;
- aprillis juhendatud joonistamise läbiviimine „Lapsest saab koolilaps“ materjalide alusel, võimalusel kaasatakse lapsevanemale tagasiside andmiseks Rajaleidja keskuse psühholoogi;
- lapse vanemaid, kelle laps ei ole saavutanud kooliminekuks kooliküpsust, teavitatakse võimalusest taotleda koolipikendust.
- Vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 16 lõikele 5 annab lasteasutus lasteaia õppekava läbinule välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Koolivalmiduse kaardi vorm on kehtestatud lasteaia õppekava lisana.
- Juulis – augustis toimub vallavalitsuse projekti „Terve ja aktiivne koolieelik“ raames 7-aastastele tegutsemine koos tulevaste klassikaaslastega ja lapsevanematega, kohtumine oma tulevase õpetajaga, tutvumine kooli ja selle ümbrusega, programm „Otsi Otti“, maastikumäng ning ööbimine lasteaias jm põnevat, mida viivad peamiselt läbi lasteaia töötajad.

Õppekava punktis 6 kirjeldatakse erivajadusega lapse toetamise võimalusi Käina Lasteaias.

Need on alljärgnevad:

Rühmaruumides ja teistes tegevusteks vajalikeks ruumides loovad õpetajad lapsele huve ja arengut soodustava keskkonna.

Rühmaõpetaja, liikumis- ja muusikaõpetaja, eripedagoogi ja lapsevanema koostöö tulemusel märgatakse erivajadusega last.

Vajadusel kohandab rühma õpetaja lapsele õppe- ja kasvatustegevusi nii, et need tagaksid tema olemasolevate võimete ja annete maksimaalse arendamise.

Kui laps on andekas mõnes valdkonnas, siis tegelevad õpetajad temaga süvendatult.

Lasteaias käivad erivajadusega lapsed, kes suudavad tegutseda rühmaliikmena ja käituvad üldkehtivate normide järgi, osaledes igapäevategevustes oma võimete kohaselt.

Erivajadusega lapsele on loodud tingimused kasvamiseks tavarühmas koos teiste lastega üksi või koos tugiisikuga. Peamine ülesanne on lapse sotsialiseerimine.

5 korda nädalas töötab lastega eripedagoog, kes konsulteerib ka lapsevanemaid.

Eripedagoog hindab igal sügisel laste kõne arengu taset ning koostab selle tulemusena tööplaani ja suunab lapse arengut eesmärgiga soodustada psüühiliste protsesside ja isiksuse arengut.

Kui lapsel esineb mahajäämusi mõne teadmise või oskuse omandamisel, tegeleb rühma õpetaja temaga individuaalselt.

Vajadusel koostavad rühma õpetajad lapsele (sh ka koolipikendusega lapsele) individuaalse arenduskava (IAK). Võimalusel kaasatakse erialaspetsialiste. IAK koostatakse meeskonnatöö tulemusel ja kinnitatakse arengueestluse käigus. Vähemalt üks kord õppeaastas teeb õpetaja kokkuvõtte IAK rakendamisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning planeerib edasised töösuunad.

Kui lapsel on kehaline puue, siis vastavalt kokkuleppele lapsevanemaga, tegeleb temaga süvendatult liikumisõpetaja.

Kui laps on kroonilise terviserikkega (näiteks suhkruhaige), siis antakse lapsele vanema vastutusel (kirjalik kokkulepe) arsti poolt määratud ravimeid ja toitu.

Allergikutele koostatakse perearsti ettekirjutuse alusel eraldi menüü.

Lapsevanemaid nõustatakse lapse erivajaduste ja koolikohustuse täitmise edasilükkamise küsimustes arengueestluse käigus.

Rühmade stendide ja vahetu suhtlemise kaudu teavitatakse lapsevanemaid väljaspool lasteaeda toimivast tugivõrgustikust (psühhiaater, psühholoog, tugiliidud, jne).

Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele teevad vajadusel õpetajad lapsevanemale ettepaneku lapsega spetsialistide poole pöördumiseks ja erivajaduse kindlaksmääramiseks.

Uneaja võimaldamine lapsele lähtuvalt tema tervisest ja arengulisest eripärast.

Vastavalt vajadusele võib vallavalitsus moodustada lasteaia direktori ettepanekul sobitusrühmi, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed koos teiste lastega.

Andeka lapse arengu toetamine toimub koostöös rühmaõpetajatega, kelle ülesandeks on mitmekülgse ja stimuleeriva kasvukeskkonna loomine.

Käesoleval õppeaastal on lasteasutuses EHISE andmetel lasteaia 17 haridusliku erivajadusega last, kellele nende erivajadusest tingituna rakendatakse erinevaid tugiteenuseid või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas. 3 lapsele on koostatud individuaalne arenduskava. Lasteaia 17 logopeedilist abi vajavat last, kellega töötab eripedagoog individuaalselt. Lasteaed teeb koostööd Rajaleidja keskuse logopeediga ja psühholoogiga. Olulisel kohal on ka andeka lapse märkamine ja tema arengu toetamine.

2.4 Lasteaia õppe- ja kasvukeskkond

Vastavalt sotsiaalministri 24.09.2010 määruse nr 61 „Tervisekaitseõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale“ § 8-le loob lasteasutuse personal lasteasutuses füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna, mis on ohutu, turvaline ja pakub lastele erinevaid mängu-, õpi- ja loovtegevuse ning kehalise aktiivsuse edendamise võimalusi.

Käina Lasteaed Tirtspõnni renoveeriti 2005. aastal ja õppe- ja kasvatusgevuse läbiviimiseks on kasutada heakorrastatud rühmaruumid, avar saal ja õueala.

Rühmaruumid on sisustatud mitmekesiste õppevahendite ja mänguasjadega, pakkudes valikuvõimalusi erinevateks tegevusteks vastavalt eale, soole ja huvidele. Õppe- ja mänguvahendid ning meetodilised õppematerjalid on hästi süstematiseeritud, heas korras ja aktiivses kasutuses. Avar saal ja heakorrastatud õueala võimaldavad läbi viia erinevaid liikumistegevusi. Kohaliku omavalitsuse toetusel on lastele võimaldatud regulaarne ujula kasutus. Tänu erinevatele keskkonnaprojektidele on lastele läbi viidud mitmeid õppetegevusi vahetus looduskeskkonnas.

Lasteaiaasutusel on kavas regulaarselt uuendada ja kaasajastada õppe- ja mänguvahendeid, nt soetada koolieelikute rühmale interaktiivne tahvel, saali multimeediaprojektor, liituda Eesti Lasteaedade Internetipõhise Infosüsteemiga jms.

III. Temeatilise riikliku järelevalve prioriteetidest lähtuv kokkuvõte

Temeatilise haldusjärelevalve teostamise eesmärgiks oli saada ülevaade ja hinnata, kuidas on Käina Lasteaias Tirtspõnni tagatud igale lapsele arenguks vajalik turvaline, eakohane, positiivselt mõjuv ning arengut toetav õppe- ja kasvukeskkond.

Järelevalve läbiviimisel tutvuti esmalt lasteaia juhtimisega, et saada ülevaade selle kohta, kas on olemas kohaliku omavalitsuse ja lasteaia direktori poolt kehtestatud regulatsioonid ning kvalifikatsiooninõuetele vastavad pedagoogid, mis on eelduseks lastele eakohase, turvalise, positiivselt mõjuva ning arendava õppe- ja kasvukeskkonna loomisele.

Järelevalve tulemusena selgus, et lasteaia pidaja poolt 28.09.2009 määrusega nr 59

kehtestatud põhimäärus ei vasta mitmes punktis koolieelse lasteasutuse seaduse § 9-ga sätestatud nõuetele ja vajab uuendamist. Lasteaias ei ole kehtivat arengukava. Käina Lasteaia kodulehel on üleval lasteaia eelmise perioodi arengukava aastateks 2012-2014. Koostöös pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga on lasteaial valminud uue arengukava eelnõu aastateks 2016-2019. Pidaja on kehtestanud lasteaia lahtioleku aja, laste lasteasutusse vastuvõtu ja sealt väljaarvamise korra ja hoolekogu koosseisu.

Lasteaia põhimääruse kohaselt kinnitab lasteasutuse direktor lasteaia töötajate koosseisu. Töötajate koosseisu on kinnitatud 20 töötajat, neist pedagooge 13. Käina Lasteaias on lasteasutuse tegevuse tagamiseks olemas minimaalselt vajalik personali koosseis. Haridus- ja teadusministri 11.09.2015 määruse nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ §2 lõike 2 kohaselt luuakse lasteasutuses, kus on 5-6 rühma, 0,5 õppealajuhataja ametikohta. Käina Lasteaias õppealajuhataja ametikohta loodud ei ole, õppealajuhataja ülesandeid täidavad direktor, liikumis- ja muusikaõpetaja ja rühmade õpetajad. Logopeedi ametikohta rakendatud ei ole, kuigi vajadus logopeediliseks teenindamiseks on olemas. Logopeedilist abi vajavaid lastega tegeleb regulaarselt eripedagoog.

Lasteaia õpetajad ja direktor omavad töötamiseks koolieelses lasteasutuses nõutavat kvalifikatsiooni. Lasteaia eripedagoogil on eripedagoogikaalane kõrgharidus bakalaureuse tasemel. Vastavalt haridusministri 26.08.2002 määruse nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ § 32 kehtestatud nõuetele on lasteasutuse eripedagoogi kvalifikatsiooninõudeks erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või eripedagoogi kutse. Seega Käina Lasteaia Tirtspõnni eripedagoog ei vasta kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Lasteaia direktor on kehtestanud sisehindamise korra ja lasteaias viiakse regulaarselt läbi sisehindamist, kuid viimane sisehindamise aruanne on EHISE andmetel kehtestatud 31.12.2010. Pärast 2010 aastat sisehindamise aruannet koostatud ei ole, mis on koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² sätestatu täitmata jätmise.

Järelevalve käigus tutvuti õppe- ja kasvatustegevusega, esmalt lasteaia õppekava, õppeaasta tegevuskava ja rühmade tegevuskavadega ning vaadeldi õppetegevust rühmas.

Dokumentatsiooni, nähtu ja kogetu põhjal saab kinnitada, et lasteaia õppekava koostamise ja arendamisega on lasteaias tegeldud regulaarselt. Õppekava alusel läbi viidav õppe- ja kasvatustegevus on planeeritud, õpetajad ja õpetaja abid töötavad rühmas ühtse meeskonnana. Haridusliku erivajadusega, ka andekat last toetatakse individuaalselt ning kogu Käina Lasteaias läbiviidav õppe- ja kasvatustegevus on lapsest lähtuv, lapse individuaalsusega, vanusega, võimete ja huvidega arvestav ning lapse igakülgset arengut toetav.

Käina Lasteaia õppekavas on sätestatud lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ja korraldus. Laste arengu hindamine on igapäevase tegevuse osa ja sellesse on kaasatud kõik lastega tegelevad pedagoogid. Laste arengu, sh koolivalmiduse hindamisel lähtutakse vastava vanuseastme eeldatavatest

üldoskustest, õppe- ja kasvatustegevuse tulemustest valdkonniti ja iga lapse individuaalsest arengust. Kasutatavad meetodid on vaatlusmeetod, laste tööde analüüs, lastevanemate küsitlused. Lapse arengu hindamise tulemused on dokumenteeritud. Iga lapse kohta on sisse seatud arengumapp. Kord aastas toimub arenguvestlus lapsevanemaga.

Lasteasutuse õppekava läbinule väljastatakse koolivalmiduse kaart, mille vorm on kehtestatud lasteaia õppekavas.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks on kasutada heakorrastatud rühmaruumid, avar saal ja õueala.

Rühmaruumid on sisustatud mitmekesiste õppevahendite ja mänguasjadega, pakkudes valikuvõimalusi erinevateks tegevusteks vastavalt eale, soole ja huvidele. Õppe- ja mänguvahendid ning metoodilised õppematerjalid on hästi süstematiseeritud, heas korras ja aktiivses kasutuses. Avar saal ja heakorrastatud õueala võimaldavad läbi viia erinevaid liikumistegevusi. Kohaliku omavalitsuse toetusel on lastele võimaldatud regulaarne ujula kasutus. Tänu erinevatele keskkonnaprojektidele on lastele läbi viidud mitmeid õppetegevusi vahetus looduskeskkonnas.

Lasteasutusel on kavas regulaarselt uuendada ja kaasajastada õppe- ja mänguvahendeid, nt soetada koolieelikute rühmale interaktiivne tahvel, saali multimeediaprojektor, liituda Eesti Lasteaedade Internetipõhise Infosüsteemiga jms.

IV Ettepanekud pidajale

1. Viia Käina Lasteaed Tirtspõnni põhimäärus vastavusse koolieelse lasteasutuse seaduse § 9 ja § 33 lõikes 1 sätetega.
2. Kinnitada pidaja kehtestatud korras lasteaia arengukava.
3. Kaaluda koostöös lasteasutuse direktoriga õppealajuhataja ametikoha rakendamist.
4. Koostöös lasteasutuse direktoriga tagada logopeedilise abi parem kättesaadavus.

V Ettekirjutused lasteaia direktorile

1. Koostada sisehindamise aruanne vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² sätetatele. Täitmise tähtaeg 1.09.2016.
2. Tagada logopeedi ametikoha täitmine vastavalt haridusministri 26.08.2002 määruse nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ § 32 kehtestatud nõuetele. Täitmise tähtaeg 1.09.2016.

VI Riikliku järelevalve teostaja

Allkirjastatud digitaalselt

Ivi Rimmelg
Hiiu Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna
Haridusnõunik-peainspektor